

A bolsevik világpropaganda módszerei, eszközei és eredményei

Írta:

dr. Fábián Béla

kir. törvényszéki bíró

Nem a tavaszi szellő a forradalmasító, hanem a tavaszi éhség. Dezorganizált államokban, ahol a közigazgatási szervezet működésében zavarok állottak be, ahol a földművelés elhanyagolása az élelmiszerellátást, az ipari termelésben beállott rendellenességek, valamint a kereskedelem szünetelése, avagy abnormitása az állampolgárok elsőrendű egyéb szükségletekkel való kielégítését teszi lehetetlenné, a téli éhezések, a téli nélkülözések után a folytonosan csökkenő készletekből a tavasszal még kevésbé táplálható, ellátható tömegek kész eszközei minden oly törekvésnek, mely az állam uralkodó rendjének megbontására törekszik. Az éhség

és az ellátatlanság tehát mindig az uralkodó rezsim ellen lázítja a tömegeket, legyen bárminő az állam rendje: forradalmi, autokratikus, avagy legszélsebb jogkiterjesztésű népképviselőten alapulón demokratikus. Az uralkodó rend, mely a tömegeket ellátni a jelenlevő készletek csekélyisége miatt képtelen, az autokráciákban és a forradalmi diktatúrákban külön hatalmi szerveket teremt magának, melyeket külön kaszként kezel, kiváltságokkal lát el, a nép többi rétegeivel szemben különleges ellátásban részesít, melyeket tehát létfeltételeikben és előjogaikban magához láncol. A privilégiumokkal rendelkező kasztok minden tagja érzi, hogy kiváltságaiban és egész létében a rezsimhez van kapcsolva, annak bukása az ő pusztulása. Ilyen kivételezett helyzetben élő rend volt a középkori államban a nemesség, a cári Oroszországban a kozákság, a rendőrség, a katonatiszti és a közhivatalnokai kar, — Szovjet-Oroszországban a kiváltságos ellátásban részesülő alkalmazotti kara a népbiztosságoknak és a szovjet-intézményeknek, valamint a vörös hadsereg. A cári Oroszország megbukott, mikor az állam védelmére hivatott s a háborúban elfáradt kozákság és a nélkülözéseknek kitett — s kiváltságos helyzetét többé nem érző — rendőrség és köztisztviselői kar soraiba az elégedetlenség útjain befúrta, magát a forradalmi propaganda s megtörte ezen osztályok ellenálló képességét.

A forradalom ellen is leghatásosabban az éhség, a nélkülözések forradalmasítanak. Szovjet-Oroszország területén a szerve-

zett és, hadseregekkel rendelkező ellenforradalmakon kívül egymást érik a szervezetlen, az öt- és tizdekás kenyéradagokra fogott munkástömegek és az északi ellátatlan kormányzóságok parasztjainak lázongásai, melyek a lakossághoz képest négyszeresen ellátott és a nép panaszait nem értő nemzetközi — különösen pedig kínai kulikból szervezett — csapatok erőivel kíméletlenül fojtatnak el. Szovjet-Oroszországnak is a téli bajok után elkövetkező tavasz mindig a legkritikusabb időszaka. A kormányzatnak emiatt feladata tehát a nélkülözőkben éppen e kritikus időben annak a reménységnek felkeltése, hogy közel a megváltás. 1918-ban a háború vége és a népet a mezőgazdaság és ipar fellendülésével kecsegtető breszti béke volt a csalétek, 1919. és 1920. években pedig a szovjet nagyszerű agitációs erővel az antant-államok ellen megindított békeoffenzíva és az Európából forradalmakról érkező hírek, melyekről plakátok jelentették az orosz városok utcáin, hogy Európa proletariátusa segítségére siet a szenvedő orosz testvéreknek. Az 1919-ik. év tavaszán megindított béke-offenzíva eredménye az orosz kormányoknak — tehát a szovjet-kormányoknak is — meghívása a Herceg-szigetekre tárgyalások végett, mely konferencia csak a Parisban székelő nagy-orosz értekezlet megbízottai által informált Franciaország érélyes közbelépésére maradt el.

Az 1920. tavaszán megindított és nagyszerűen előkészített békeoffenzíva vezetője és a bolsevik világpropagandának legfőbb irányítója a III. Internacionálé, mely nem egyéb, mint a világ bolsevikjeinek szövetsége Moszkva központtal. Vezérlő egyénisége Lenin és Troczkij mellett a bolsevik vezérlő triumvirátus harmadik tagjaként működő Zinowjew. A III. Internacionálé feladata a szakadatlan, meg nem alkuvó, örök harc a világforradalom kirobantásáért. Nem hivatalos, nem állami, hanem nemzetközi szervezet, mely azonban a propagandára költött óriási összegeket a szovjet pénztáraiból kapja. A nemzetközi forradalomnak örök tűzhelye és központja, melyet semminemű külszerződés nem köt, de nem is feszélyez. Szovjet-Oroszországnak az a szerve, melynek feladata a forradalmasítás azokon a területeken, ahol az államot a szerződések feszélyezik vagy ahová az állam nehezebb keze el nem ér. Szovjet-Oroszország ugyan — lásd Troczkijnek a breszti béke megkötése után a pétervári vörös napon tett kijelentéseit, Bucharin könyvének a külpolitikára vonatkozó részeit — a burzsoá államokkal kötött szerződéseket magára nézve kötelezőnek nem tartja, mivel azok a szerződő államok polgári társadalmával kötettek, nem pedig azok elnyomottjaival, mégis politikai okokból a szovjetre nézve sokszor kívánatos, hogy a világpropaganda ne hivatalos állami tényezők, hanem nemzetközi szervezet által intéztessenek. A breszti béke után, mikor Oroszország szerződésileg kötelezte magát arra, hogy a központi államok területén, valamint a hadifoglyok között üzött propagandával felhagy, a központi államok és a hadifoglyok forradalmasított

orgánuma volt a III. Internacionálé és csak Joffe ügyetlenségére vall, hogy a német császári diplomácia vaksága is meglátta, hogy a hivatalos berlini orosz misszió és a központi államok területén üzött propaganda között megvan az összefüggés. Zinowjew szerint:

— A III. Internacionálé feladata a világforradalom kirobbanásának előkészítése. Ezt a munkát folytatni fogjuk s reánk nézve egészen mellékes, mi történik legális és illegális úton. A szovjetkormány kötelezheti magát, hogy tartózkodni fog a világpropagandától, a III. Internacionálé soha ilyen kötelezettséget; magára nem vállal és feladatának megvalósítására irányuló munkájával fel nem hagy. — (Zinowjew nyilatkozata a New York World kiküldött tudósítója előtt.)

A III. Internationale műhelyéből kiinduló nemzetközi agitáció a világforradalom kirottására irányuló célját misztifikációval törekszik elősegíteni. Az egész világot, az oroszországi helyzetet, a szovjet-kormányzat eredményeit és céljait illetőleg oly tévedésben törekszik tartani, mely a kitűzött cél elérésére nézve a legkedvezőbb. A misztifikáció s ezzel egyszersmind a világpropaganda eszközei: a drótnélküli távíró, a sajtó, követségek, konzulátusok, missziók, távirati ügynökségek, hadifoglyok és polgári internáltak, szűkölködő orosz alattvalók részére felállított segélyező állomások, Oroszországból exportált és belföldi származású agitátorok.

a) *Drótnélküli távíró.*

A forradalmasítás legalkalmasabb eszköze. Leggyorsabb és a leghatásosabb, mert reagál a forradalmasítandó ország napi eseményeire. Mint Andrejew Leonid mondja a világ népeihez intézett felhívásban (S. O. S. 1919. február), ez mérgezi meg a levegőt a bolsevik bacillusokkal. Hírei veszedelmesek, mert ellenőrizhetetlenek, a szovjet távirati ügynökségén kívül nincs Oroszországban egy másik, mely Európát azonnal a való helyzetről tudósítaná s mert nagyszerűen vannak szerkesztve: minden társadalmi osztály megtalálja benne a vágyainak kielégítésére szolgáló ígéretet. Veszedelmesek továbbá azért is, mert az Európa és Amerika sorsát intéző nagy politikusok és ezeknek szervei teljesen tájékozatlanok a bolsevizmus tereumain, nem ismerik a bolsevik propaganda fegyvereit s így áll elő sokszor az a helyzet, hogy a szovjet-ügynökség lényegükben forradalmi, első tekintetre ártatlan sürgönyei éppen a hivatali távirati ügynökségek által adatnak át rendeltetési céljaiknak, vitetnek át a lapok útján a köztudatba. Néhány példát fogok bemutatni az alábbiakban: a távíró munkája a szovjet 1920-ik évi békeoffenzívájában. Egyszersmind karakterisztikuma a polgári sajtószolgálatnak és a kormányok munkájának. Mindezen hírek kommentár nélkül adatnak át az idegeiben nagy mértékben igénybe vett közönségnek. A hírek után adom a szükséges kommentárt.

A február 26-iki lapokban:

Lenin Szovjet-Oroszország békekészségéről.

Berlin, február 25.

Egy Oroszországba küldött londoni laptudósító a következő beszélgetést folytatta Leninnel:

Az egész világ tudja — mondotta Lenin, — hogy olyan feltételek mellett vagyunk készek megkötni a békét, melyeknek tisztességét még az imperialista és kapitalista államok sem kifogásolhatják. Több alkalommal kifejeztük azt a kényszerű helyzetünkből fakadó óhajtásunkat, hogy engedményeket akarunk tenni a külföldi tőkének. De nem akarjuk viszont, hogy minket megfojtsanak, békét akarunk. Nem látom be, miért ne köthetne egy szocialista állam üzleteket kapitalista államokkal. Nekünk nincs kifogásunk a kapitalista lokomotívok és mezőgazdasági gépek ellen, miért kapálódznának a kapitalista államok a szocialista búza, kender és platina ellen.

A február 29-iki lapokban:

Oroszország felajánlotta a nemzetgyűlés egybehívását.

Az orosz kormány új békejavaslata.

New York, február 27.

Az Associated Press washingtoni levelezője táviratozta: Hivatalos moszkvai távirat Szovjet-Oroszországnak a nagyhatalmakhoz intézet újabb béke javaslatát tartalmazza. Eszerint a szovjet kötelezi magát, hogy Oroszországban demokratikus politikát követ és alkotmányozó gyűlést hív egybe, ígéri továbbá, hogy visszavonja azt a dekrétumot, mely az orosz külföldi adósságot törölte és ezeket hatvan százalék erejéig elismeri. ígéri, hogy megfizeti a hátralékos kamatokat is. — A szovjetkormány késznek nyilatkozik, hogy jelentős biztosítékot ad, különösen, hogy angol és amerikai szindikátus javára lemond a gazdag platina- és ezüstbányákra bírt engedményeiről.

Ezzel szemben azt követeli az orosz tanácsköztársaság, hogy a hatalmak tartózkodjanak az orosz ügyekbe való min. dennemű beavatkozástól. Egyben azt a kívánságát fejezi ki, hogy az Egyesült-Államok nyissanak hitelt Oroszország számára.

E táviratok célja:

1. A világ kapitalista köreit izgatni az oroszországi zsákmánynyal. A bányakoncessiókkal, a platina- és ezüstbányák kihasználására irányuló engedélyekkel felkelteni Amerika és Anglia kapitalista köreinek féltékenységét, hogy az esetben, ha az antant és Szovjet-Oroszország között a gazdasági megállapodás létre nem jön, mindezen kincsek az Oroszországgal állítólag tárgyaló német tőke martalékai lesznek. Tehát az antant nagy

tőkésai kényszerítsék kormányaikat a gazdasági összeköttetés felvételére. Természetesen sehol egy szó sem arról, hogy az oroszországi bányák produkciója az éhező munkások szabatázsa következtében a minimumra redukálódott és hogy a kiaknázás az üzemi eredmények csökkenése és a munkabérek emelkedése következtében egyáltalán nem gazdaságos. (Egy példa: A Donmedence Oroszország leggazdagabb szénbányaterülete. 1915-ben kiaknáztak a Don bányáiban 26.24 millió tonna szenet, 87.6 százaléka az egész orosz széntermelésnek. Az 1910-től folytonosan haladó tendenciákat mutató termelés a forradalom kitörésével egyszerre csökkenő irányzatot mutat. A munkástanácsok beiktatása után 1917 novemberében a termelés már csak 1,870.000 tonna, 1918 májusában pedig 440.000 tonna. A német megszállás tartama alatt (1918 május—október) a munkástanácsok befolyásának megszűnésével a havi termelés 1918 októberében ismét 800.000 tonna, 1919 június havában azonban már csak 240.000 tonna. Hogy egy munkás termelő tevékenysége mennyire csökkent az új rend mellett, annak szolgáljon bizonyosságul a következő kis táblázat: 1913-ban havonként 12.3 tonna, 1918 június 3—8 tonna, 1919 június 1.97 tonna.) A másik csalétek a nemzetközi tőke megszerzésére a kölcsönök és azok kamatainak visszafizetésére irányuló ígéret: A kölcsönöket 60 százalék erejéig elismeri és megfizeti a hátralékos kamatokat is. Ha szovjet-rubelekben kell a kölcsönöket visszafizetni és nem mint eredetileg köteleztett frankokban, a visszafizetésre a szovjetkormány egész könnyen vállalkozhatik, ha kap az antant-államoktól a bankjegyek nyomásához szükséges papírt, lévén a szovjetkormányra nézve teljesen mindegy, mennyivel növekszik az a bankjegyállomány, mely 1919 januárjában már 179 milliárd rubelt tett ki, ma pedig meghaladja a 400 milliárdot.

2. Az amerikai, angol és francia munkásságot s az intelligencia ingadozó rétegeit, melyek a nagyszerű agitáció és a dolgok nem ismerése folytán hajlandók a szovjet-rendszert a demokratikus parlamentarizmus továbbfejlődési fokának tekinteni, a békekötés érdekében azzal is fellépésre hangolni, hogy íme a szovjetkormány el akarja ismerni politikájának alapelveként a demokrácia irányelvét, népét meg akarja szavaztatni és az összeülő nemzetgyűlés által akarja az ügyek továbbvitelét intéztetni. Hogy ez a szándék mennyire nem komoly, kitűnik majd egy későbbi táv-iratból.

3. Az elégedetlenkedő néprétegnek vannak szánva a következő sorok: "Több alkalommal kifejeztük azt a kényszerű helyzetünkben fakadó óhajtásunkat, hogy engedményeket akarunk tenni a külföldi tőkének. De nem akarjuk viszont, hogy minket megfojtsanak, békét akarunk. Nem látom be, miért ne köthetne egy szocialista állam üzleteket kapitalista államokkal. Nekünk nincs kifogásunkba kapitalista lokomotívok és mezőgazdasági gépek ellen, miért kapálódznak a kapitalista államok a szocialista búza, kender és platina ellen." Értsék meg ebből Nyugat-Európa ellátatlanságai, hogy ők csak azért nem kaphatják Oroszországból a

háború előtt importált búzát, mert kapitalista kormányaik nem akarnak békét kötni egy szocialista állammal. A helyzet pedig az, hogy Oroszország, mely a háború előtt az egész világ által termelt gabonamennyiség kétötödét vitte piacra, ma 5 és 10 dekás napi kenyéradagokkal éhezeti városainak népét. Az oroszországi éhezések mértékére nézve álljanak itt különben a magyar proletárdiktatúra alatt Rabinovics József népbiztoshelyettesnek (Vörös Újság 1919 június 6.) a lázongó magyar munkásság lecsillapítására tett következő nyilatkozata:

"Aki a moszkvai és pétervári munkásságnak az 1918. évben a nélkülözéssel vívott hősie harcát ismeri, az nyugodtan állíthatja, hogy Budapest dolgozó munkássága ma még nem éhezik. Pétervár és Moszkva munkásai hónapokon keresztül egy negyed font fekete árpalisztból készült kenyeret kaptak abban az országban, amely a háború előtt Európa magtárja volt, amely maga a bibliabeli Kánaán volt."

Egyfelől tehát a nagytőke, másfelől a munkásrétegek misztifikálása. A cél a béke megkötésének kikényszerítése, hogy a béke örve alatt az agitációjában korlátozott Internationale új propaganda lehetőségekhez jusson, a szovjetkormány pedig megkapja a reá nézve új lélekzetvételt jelentő peredyskát. (Pihenő.)

A március 5-iki lapokban olvasható az alábbi kis hír:

Az *Izvjesztija* egy felhívást tesz közzé, melyet egyetemi tanárok és az intelligencia egyéb képviselői írtak alá, melyben az aláírók azon reményüket fejezik ki, hogy Oroszországgal a külföld ismét szellemi és gazdasági kapcsolatba lép és az európai államok felhagynak az oroszországi intervenció gondolatával. Az aláírók, akik különben megszervezték a szellemi munkások ligáját, Európa közvéleményéhez folyamodnak és kéri a támogatást az orosz nép szellemi, gazdasági és politikai megifjodásának munkájához.

Ebből a hírből csak annyi igaz, hogy a felhívás az *Izvjesztijában* tényleg megjelent. Az orosz intelligencia engesztelhetetlen szabotázsa, melynek vezére az egyetemek tanári kara és ifjúsága s amely a Hehsel-fiúk lemészárlásakor és az eupatóriai rémtettek idején (Eupatóriában a matrózok a tengerbe dobáltak mindenkit, akinek nem voltak kidolgozva a kezei) aktivitásba csapott át, változatlanul tovább tart. Aki csak elszökhett, az a Délen, a Kaukázusban, vagy a Don vidékén várja a feltámadást, avagy elment parasztnak, hogy még az agya kényszerű munkájával se segítsen azoknak, akik okai a gyönyörűséges Oroszország pusztulásának.

S akik hivatalban maradtak, mert el nem mehettek, visszatartotta őket a családi élet, vagy az ellenforradalommal és szabotázsszal küzdő rendkívüli bizottság, u. n. csrezvicsejka irgalmatlan szigora, azokat semmi hatalom sem bírhatja rá, hogy hozzásimuljanak az új rezsimhez, szolgálják a bolsevizmust, melynek bukását fanatikus hitttel napról-napra várják.

Különben szóljon helyettem a hivatalos lap, az *Izvjesztija*, akkor, midőn nem a külföld intelligensei, a zilált agynak, a fantasztikumokat kedvelők, a Henry Barbusse-ok részére proklamációkat közöl, hanem csak egyszerű tényeket állapít meg házi használatra.

A 198. számban olvassuk a következőket:

— A nevelésügyi népbiztosság pétervári osztályvezetője Grinberg elvtárs az értekezletnek az osztály munkásságáról tett jelentést. Az iskolai és iskolán kívüli oktatás fontosságáról beszélve, rámutatott arra, mennyire kell küzdenie a szovjetnek a megfelelő tanszemélyzet hiányával.

A megfelelő tanszemélyzet természetesen az, mely az iskolát kész eszközül adja oda a bolsevik propagandának. Hogy minő a meg nem felelő tanszemélyzet, arra az *Izvjesztija* 199-ik számában adja meg a választ "A tanítók kiválasztásához" c. cikkében.

Az iskolák nagy többségében még mindig nincs kiválogatva az odavaló tanszemélyzet és a tanítók még mindig a szovjeturalommal szemben ellenséges álláspontot elfoglaló intelligensek soraiból kerülnek ki.

A népbiztosság rendelkezéseivel ellentétben az iskolákban még mindig nincs egy helyesen összeállított gyermekkönyvtár és a gyermekek még mindig Csarszki és Verne Gyula könyvein épülnek.

Roszbabb a helyzet a másodfokú iskolákban. A tanszemélyzet tömve van sovinsztákkal és népszövetségiekkel, akik növendékeikbe belenevelik a legvadabb nemzeti előítéleteket."

Az egész világ, különösen pedig a világháború "által megszagattott" lelkű intelligencia misztifikálására törekvő bolsevik propaganda nem fél tetemre hívni Európa szeme előtt még a kiirtott helyzeti energiájától megfosztott orosz intelligenciát sem, csakhogy hozzájuthasson az annyira vágyott, annyira szükséges békéhez.

Március elején életre kezdett eszmélni Európa és Amerika polgársága, a mélyebben látók érezni kezdték, hogy a gazdasági összeköttetések felvétele Szovjet-Oroszországgal egyrészt saját országaiknak szabad propagandaterületként való átengedését jelenti a bolsevizmus részére, másrészt pedig a gazdasági tehetlenségében, halódó szovjet-rezsim galvanizálását. Pihenőhöz juttatja a bolsevizmus vezéreit, kik most újult erővel vethetik magukat országukra s mint a breszti béke után kiadták a jelszót: "*Béke a fronton, háború az ország belsejében*" — úgy most is minden erőiket az újból lángoló ellenforradalom letiprására fordítják, hogy aztán megerősödve térhessenek vissza a reájuk nézve lét és nemléte jelentő európai forradalom kirobbantásainak gondolatához. Amerikában, Angliában és Franciaországban a nagy előadó termekben, a mozikban az orosz bolsevizmusról beszéltek, „képekben mutatták be eredményeit s a mindenről gyorsan értesülő szovjet, mely a tárgyalások megindulásának lehetőségét úgy

tüntette fel Oroszországban, mint a nyugati államok tehetetlenségének nyílt beismerését, munkástömegeik kényszere alá került európai és 'amerikai kormányoknak kapitulálását a szovjetkormány előtt, nehogy esetleges diplomácia veresége túlságos súlyosnak tűnjön fel saját tömegei előtt, saját lapjaikban és az európai sajtóban már március 7-én megjelentette a következő hírt:

*Szovjetország az entente gazdaság-politikai hadjárata ellen.
Hága, március 6.*

Az orosz bolsevikok hivatalos gazdasági orgánuma — Londonban elfekvő jelentés szerint — kijelenti, hogy Szovjet-Oroszország az entente államaival mindaddig nem léphet kereskedelmi érintkezésbe, míg az entente nem járul hozzá, hogy Szovjet-Oroszország oly árukat is importálhasson, melyek katonai készségének emelésére szükségesek. Oroszország nem elégedhetik meg azzal, hogy a szállítandó nyers anyagok és élelmiszerek ellenében silány iparcikkeket kapjon. Mindenekelőtt vasúti kocsikra, lokomotívokra és a vörös katonák részére csizmákra van szüksége, valamint orvosszerekre, melyeknek hiánya a szovjet harc-készségét kedvezőtlenül befolyásolja. Csalódnak az entente-imperialisták, ha azt hiszik, hogy Oroszországgal az állami szervezetek megkerülésével léphetnek gazdasági összeköttetésbe. Oroszország csak oly kereskedelmi összeköttetéseket akar, melyek őt erősítik, nem pedig olyanokat, melyek, az ellenfelet juttatják új erőforrásokhoz.

1. A vörös hadseregben törekszik hangulatot kelteni azzal, hogy íme a szovjet inkább lemondott a gazdasági szerződések megkötéséről, semhogy lemondott volna arról a feltételről, hogy az antant a rongyokba burkolt és csizma nélkül, rossz kapcokban járó vöröskatonáit felöltöztesse s hogy orvosszereket szerezzen a flecktiphus és minden lehetséges ragály által irtózatosan kíntott, gyógyszerben szűkölködő országoknak.

2. Ismét Európa munkásságához szól, mikor azt törekszik véle elhítenni, hogy volna ám élelmiszer, de nem adjuk oda, mert az iparcikkeket, melyeket kormányaitok szállítani akarnak, csak a szövetkezeteinknek akarják rendelkezésére bocsátani, mi pedig ilyen korlátozásokat nem tűrünk. Ha tehát élelmiszereket akarunk, kényszerítsétek kormányaitokat, hogy korlátozó intézkedéseket nem tartalmazó szerződéseket kössön velünk.

A tehetetlenség rátartisága nyilatkozik meg az utolsó sorokban:

— Csalódnak az entente-imperialisták, ha azt hiszik, hogy Oroszországgal az állami szervezetek megkerülésével léphetnek összeköttetésbe. Oroszország csak oly kereskedelmi összeköttetéseket akar, melyek őt erősítik, nem pedig olyanokat, melyek az ellenfelet juttatják új erőforrásokhoz.

Ezt a hírt is fentközölt szövegében kommentár nélkül közölte a polgári sajtó.

A szovjetkormány látva, hogy Európa csak oly gazdasági szerződéseket köt, ahol mindkét fél ad, az esetleges tárgyalásokat legalább arra akarta felhasználni, hogy Angliában és Franciaországban, ahol a szovjet agitátorainak helyzete a legnehezebb, a tárgyalások alatt új agitációs lehetőségeket nyisson s evégből Londonba akarta küldeni, mint a gazdasági szövetkezetek egyik képviselőjét, *Litwinowot*.* Litwinow egyike a szovjet legtehetségesebb diplomatáinak, ki a bolsevizmus kitörésekor Angliában tartózkodott, a szovjet által londoni megbízottnak neveztetett ki s ezen minőségében élénk összeköttetésben állott az ír forradalmi propagandával és az angol forradalom parlamenten kívüli elemeivel. Mikor az angol kormány érezni kezdte a munka eredményeit, Litwinowot letartóztatták, majd később exportálták Angliából. Most, amikor a szövetkezetek központi tanácsa egyik megbízottként Litwinowot jelölte meg, az angol kormány Litwinow küldetése ellen tiltakozást jelentett be.

London, március 12.

Az orosz szövetkezetek londoni képvisellete közli a moszkvai központtal, hogy az angol kormány kész a moszkvai kiküldötteknek a drótnélküli távirót rendelkezésére bocsátani, amennyiben a táviratok kereskedelmi tartalmúak. Litwinowot illetőleg az angol kormány továbbra is visszautasító álláspontot foglal el.

Angliában is kezdik felismerni azt a tényt, hogy a kereskedelmi megbízottak politikai ügynökök. Hogy azonban az angol diplomácia eljuthasson ehhez a meggondoláshoz, a bolsevik világpropagandának olyan hibát kellett elkövetnie, mint Litwinownak — az orosz szövetkezetek egyik londoni kiküldöttjeként való megnevezése. — Anglia tehát tiltakozik Litwinownak Angliába küldése ellen, nem hajlandó őt az orosz szövetkezetek londoni képviselőjeként elfogadni, mert fél, hogy állítólagos kereskedelmi tevékenysége csak politikai tevékenységének leleplezője lesz. Addig a meggondolásig már nem jut el az angol külügyi hivatal, hogy Litwinow csak egy rendszer képviselője és bárki is jöjjön a szövetkezetek képviselétében Londonba, gazdasági működése csak ürügy lesz politikai tevékenységének.

Az utolsó hír, mellyel még a bolsevik propagandát akarom illusztrálni, március 25-ről kelt.

* Oroszországban a Stolypin által propagált mezőgazdasági szövetkezetek száma 1912-ben 22.000-re emelkedett. Ezek között legnagyobb mértékben voltak képviselve a hitelszövetkezetek, melyeknek feladata volt az egyéni gazdaságra *külső* parasztságnak forgótökével való ellátása, mellettük eredményes működést fejtettek ki a takarékegyesületek, fogyasztási szövetkezetek, tejtermelő, gépkölésőző és beszerzési szövetkezetek. A bolsevizmus uralomrajutása után ezek az u. n. kooperatívok lettek az ellenforradalom tüzhelyei. Hogy ellenállásuk megtöressék, ügyeik vezetésére a szovjetkormány Moszkvában felállította a szövetkezetek központi tanácsát, melynek tagjait nagyobb részben a szovjetkormány nevezi ki, kisebb részben pedig a szövetkezetek választják. Minthogy tehát a központi vezetőség többsége kormánykinevezés folytán került helyére, az központi szervezet, báb a kormány kezében, Lásd "Oroszország pusztulása a bolsevik uralom alatt" című könyvemnek Agrárkérdés fejezetét.

Berlin, március 25.

A "Socialdemokraten" című újság érdeklődött az orosz külügyi népbiztosnál, vajjon megfelel-e a valóságnak a londoni "Associated Press" tudósítása, hogy Szovjet-Oroszország az Amerikához intézett béke javaslatban kinyilatkoztatta a *demokratikus elvek* életbeléptetésére vonatkozó hajlandóságát és azt a készségét, hogy egybehívja az alkotmányozó nemzetgyűlést. A népbiztos rádiótávírással válaszolt: *Oroszország egyáltalában nem gondol arra, hogy szakítson a szovjet-rendszerrel és visszatérjen a polgári parlamentarizmushoz.* Ez azonos volna a kapitulációval, a szovjetkormány pedig nem gondol a kapitulációra.

Ha tehát Európában és Amerikában nem vezetett eredményre a misztifikáció, hogy a szovjet a demokrácia alapján áll és az Alkotmányozó Nemzetgyűlést akarja összehívni, most a forradalmi tömegeket, a Németország forradalmi vértolulását, az éhség által előidézett tavaszi lázát Európának kell fokozni a szovjet kérelhetetlenségének hirdetésével:

— *A szovjetkormány nem gondol kapitulációra.*

Ezek az illusztrációk, melyek egy hónap munkáját mutatják be, (1920. február 25-től március 25-ig) azt hiszem elég alaposan bevilágítanak azokba az agyakba, melyek anyaggal látják el a drótot.

b) *Újságok, újságírók. Oroszországba, külföldi semleges centrumokba küldött laptudósítók.*

A bolsevizmus másodlagos forradalmi termék. Bacillusai csak oly államszervezetekben válhatnak virulensekké, ahol előző destruktív munkával a fegyelem a hadseregben, a rend fenntartására rendelt testületekben és a köztisztviselői karban meglazított, ahol a tömegeknek az államrendszer jóságába, igazságosságába, a jogrendbe, a tisztviselői kar becsületességébe és a beléje nevelt tanok igazságába vetett hite megingattott. Ez a folyamat ment végbe mindazon országokban, melyekben eddig uralomra került a bolsevizmus: Oroszországban a Kerenszky-rezsim, Bajorországban Kurt Eisner, Magyarországon Károlyi Mihály forradalma, szabadjára eresztése minden jogrendellenes törekvésnek, az államhatalomnak a humanitáris iskola tanítása szerint való erélytelen kezelése, minden lenyűgözött érzésnek, vágyak akadálytalan felszínre kerülése, utána a bolsevizmus.

A forradalmak előkészítésében és az elsődleges forradalmak — rendszerint nacionalista, antidinasztikus vagy köztársasági jellegűek, — kitörése után a teljes dezorganizálás munkájában a legnagyobb céltudatossággal és alapossággal dolgozó bolseviki világpropaganda a főszerepet a sajtónak szánja. Ahol a munka már annyira haladt, hogy a kormányzat bolseviki sajtóorgánumok megjelenését nem akadályozza, ott ezeknek a lapoknak feladata a tömeg legszélsőbb ösztöneinek felkeltése, szítása a tőkés elleni gyűlöletnek és a feneketlen gyűlölet felkeltése a kor-

mányrendszer ellen, mely a nyomorgókat tovább nyomorogni engedi. A magántulajdonba vetett hit megingatása, erőszakos cselekmények felmagasztalása, a nép lerészegítése erőinek életetáráásával, a hadseregnek a szélső törekvések részére való megszerzése, az uralkodó pártok örökös uszítása egymás ellen, a szociáldemokrata frakciók balraajátása és lehetőleg egy olyan, szituáció előidézése, melyből az első forradalmak idején országló rendszert nem meggyőződéses — konjunkturális — politikusok és a háború pusztításai következtében szélsőségekre hajló tömegek részére az egyedüli kivezető út a bolsevizmus — ezek az első forradalmak idején működő bolsevik orgánumok feladatai.

Ahol a helyzet még nem érett meg bolsevik orgánum megjelentetésére — a kormányhatalom még elég erős és szembe tud helyezkedni a jogrendellenes törekvésekkel, — ott a feladat szélső baloldali szocialista frakció szervezése megfelelő pártközlönnyel és szélső baloldali polgári sajtó alapítása, avagy vásárlása. A baloldali szocialista orgánum és, párt feladata az állandó kritika a kormányzatban bennlevő szociáldemokrata frakcióval szemben, a kényes helyzeteknek kihasználása a tömegek előtt a kormányképesek ellen, a tömegek lazítása a polgári társadalom, a polgári osztályokkal való együttműködés és így közvetve a demokrácia gondolata ellen. A *radikális polgári sajtó* feladata ugyanaz, mint az ugyanezen munkát a radikális sajtóhoz hasonlóan öntudatlanul végző *szélső jobboldali sajtó*: megtörni a polgárság egységes frontját és ezzel *megkönynyíteni a rohamra induló bolsevizmus helyzetét*. A további feladat, mindenekelőtt bele kell vinni a polgári társadalom köztudatába, hogy a bolsevizmus a demokrácia továbbfejlődése, a politikai szabadságok ideális korszaka, a nép belevitele az állam politikai életébe.

A munka sikeres elvégzéséhez az ekként megvásárolt sajtónak ki kell hegyeznie a polgári társadalom egyes rétegei között fennálló foglalkozási, társadalmi, vagyoni és felekezeti ellentéteket, meg kell döntenie a kemény, tényleg a polgári gondolat alapján álló polgárvezéreket és az élre segíteni a nem meggyőződéseket, a politikai gyakorlat híjján szűkölködőket, a doktrinereket, akik nem állják majd a rohamot és vagy csatlakoznak a feltörő új irányzathoz, vagy harc nélkül adják át a teret.

Ha polgári sajtóorgánum vásárlása nem sikerül, a polgári lapok munkatársai közül kell szerezni segítő társakat lehetőleg minden lapnál — tekintet nélkül irányzatára, — egy, vagy több komolyabb újságíró. A megszerzés módja az újságírók rosszul fizettségénél fogva nagy szerepet játszó pénz, ha pedig ez nem hat, akkor a szenzitív idegzetű és fantasztikumokat kedvelő munkatársakat a jövő eléjük tárása, fantasztikus témák adása, a bolsevizmus misztériumaiba való bevezetés, az újszerűséghez vonzódás útjain kell megszerezni. Minthogy a vezércikk a lap politikai irányát adja meg és a szerkesztő, valamint kiadó fokozott felügyelete alatt áll, a polgári lapok munkatársainak a tárcában, a napihírben, néha a politikai rovatban kell a közönség érdeklődését a bolsevizmus iránt állandóan ébrentartó híreket elhelyez-

niök, feltétlen kiadni minden hírt, amely a bolsevizmust a tudatlan közönség előtt kedvező színben tünteti fel és letartani minden hírt, amely a bolsevizmus vandál voltát mutatja be. A szélső jobb és szélső baloldali polgári lapok megvesztegetett munkatársainak kötelessége azonkívül a polgári tömegek izgalmanak örökös ébrentartása, a polgári belháború frontján az örökös harc.

A bolsevik propagandában nagy szerepet játszanak azok az újságírók, akiket lapjaik, vagy a hivatalos távirati irodák — a nagy semleges centrumokba küldöttek ki, — Kopenhága, Amsterdam, Kristiánia, Stockholm — s akiknek lapjukat különösen az orosz bolsevizmus állásáról kellett tudósítani ok. Az első eszköz, a leg egyszerűbb, megszerzésükre a *pénz*. Ha ez nem hatott, a *nő* s ha ezzel nem lehetett célt érni, a *hírektől való elzárás*. Szovjet-Oroszországból, — az érkezők elbeszélésein kívül — nem jön más hír, mint a szovjet, távirati ügynökségének híryanaga. Ha az újságíró nem paríroz, nem kapja meg az anyagot, nem kap szenzációt, vagy csak elkésetten. Ha ellenben nem is bolsevik propagandára, de arra, hogy lapjának időnként lead a szovjet ügynöke által külön megjelölt s polgári lapok részére ügyesen öltöztetett hírt, az egész hírszolgálat rendelkezésére áll és még érdekes emberekkel interviúkat is kap.

A sajtópropagandában a *bolsevik világpropagandára* nézve

a legjelentősebbek, különös gonddal kezelendők azok a polgári és szociáldemokrata újságírók, kiket lapjaik tudósítóként küldöttek Moszkvába vagy Pétervárra. Ezek illusztris szemtanuk, kiknek cikkeire országaikban a pro és contra lefolyó vitákban kutfórrásként fognak hivatkozni, ezek nemcsak újságírók, de országuk kormányainak kinyújtott csápjai, akiknek az egész feszült figyelemmel várakozó társadalom és az Oroszországba nem látó intéző körök helyett kell apercipiálniok a látottakat. Ezekkel szemben is az első eszköz a *pénz*, a második a *nő*, a harmadik a *híryanag*. A sajtótudósítók legnagyobb részével szemben azonban semmiféle komplikációkra nincs szükség. Nem tudnak oroszul és így csak a tolmácson keresztül hallanak és csak a melléjük adott orgánumon keresztül olvassák még a szovjet lapjait is. Ha tolmácsot hozott magával, azt olcsón megveszik, a tolmácsok rendszerint nem különös ellenálló képességgel rendelkező férfiak, — ha pedig helyi a tolmács, vigyáznak reá, hogy a szovjet, embere legyen, ha pedig a laptudósító óvatos és tolmácsként nem akar hivatalos orgánomot, vigyáznak reá, hogy az ő emberük kerüljön mellé, ha pedig valami isteni véletlen folytán a tudósítóhoz tényleg egy pártonkívüli ember kerülne, van elég módja a szovjetnek, hogy előzetesen megértesse a szerencsétlennel: vigyázz! Te itt maradsz és nem utazol el. S aztán jönnek a Potemkin-falvak. A Kreml, ahol enni lehet, a színház, ahol játszanak, a gyár, ahol dolgoznak, a tárgyalás, ahol a vádlottnak van védője és nem ítélik halálra, mindenütt óvatosan vigyázva, hogy a tudósítónak még a közelébe se kerüljön olyan ember, aki nem reszket és felvilágosítja a dolgok való állásáról. Régi gyakorlat ez Oroszországban, a bőrünkön láttuk ennek példáit a hadifoglyok látogatására küldött semleges misszióknál.

c) Követségek, konzulátusok, missziók, hadifoglyokat és szűkölködő orosz alattvalókat segélyező állomások, távirati ügynökségek.

Az állam képviselője a küldő állam és polgárainak érdekeit védelmezi azon állam területén, ahova megbízása szól. A szovjet külországi képviselői a világforradalom ügynökségei, melyek nemcsak Szovjet-Oroszország, de a világforradalom nevében is akkreditálva vannak a kormánynál, melyhez küldetésük szól. Csak a hivatalos érintkezésük szól a kormányoknak, megbízásuk az akkreditált ország elégedetlenkedőihöz szól és ezek, között kell tevékenységüknek is lejátszódnia. Feltüzelní, felkorbácsolni minden földalatti szenvedélyt, támogatni minden bomlasztó törekvést, szunnyadó ambíciók feltámasztásával vezéreket teremteni a forradalomnak, pénzzel, tanácsokkal, útbaigazításokkal ellátni a földalatti és földfeletti mozgalmat, főként pedig megbízható ügynököket és propagandistákat szerezni az esetre, ha a diplomáciai összeköttetés az illető ország és Szovjet-Oroszország közt megszakadna. Fanatikusokat, pénzen vagy ambíciójuknál fogva megvásároltakat szerezni a III. Internationale részére, hogy az esetre, ha a hivatalos agitáció akadályoztatnék, vagy erről politikai okokból Szoviet-Oroszország hivatalos funkcionáriusainak egy időre tényleg le kellene mondani, a III. Internationale már bevezetett expnensei útján folytathassa a forradalmasítást.

A klasszikus példa Németország? A császári udvarnál a szovjetkormány által akkreditáltatott Joffe. Előzetesen azonban Szovjet-Oroszország a breszti szerződéssel kötelezte magát, hogy a központi államok területén űzött propagandával felhagy. Joffét még a császári udvarnál is elfogadták, udvari ebédre hívták s amíg a német diplomácia észrevette, hogy Joffe a független szocialistákkal, Liebnechtel és Luxemburggal tárgyal, hogy bolsevik csoportokat szervez és Joffe kiutasítása határozatott el, már készen voltak a német földalatti forradalom gócpontjai. Mikor a német forradalom kitörése után Radek, a bolsevizmus legelszántabb és legenergiusabb vezéreinek egyike megérkezett Berlinbe, már készen várta a spartakizmus vezérkara.

A vöröskeresztes missziók munkáját Berlin, Wien, Budapest, Belgrád érezte. Nem sok rendőri utánjárás, megfigyeltetés volt szükséges, hogy megállapítható legyen, hogy a missziók adják az agitációhoz szükséges pénzt, ellenőrzik a pénznek rendeltetési céljaira fordítását, hozzák az Oroszországban már bevált röpiratokat, általán a követségek és a konzulátusok feladatát teljesítik mindazon helyeken, hol követség és konzulátus felállítható nem volt. Az orosz missziók munkájának legklasszikusabb illusztrációi az ösmert dániai események. A francia és angol kiküldöttek Kopenhágában tárgyaltak az ántánt-orosz gazdasági összeköttetések felvételéről. Közben a missziók időt és módot találtak a legszélsőbb forradalmi elemekkel való érintkezésre. Az eredmény a legszélsőbb bolsevik forradalom, mely csak a polgárság és a józan munkásság erőivel volt abszolválható.

Ugyanez a köteleessége a hadifoglyokat és szűkölködő orosz alattvalókat segélyező állomásoknak, nemkülönbén a távirati ügy-

nökségeknek is, melyek ezen minőségükben nem annyira a szovjet papjainak informálásához szükséges híryananyagot gyűjtik össze, mint inkább összeköttetéseket szereznek sajtókörökben, lapokat és újságírókat törekszenek prostituálni.

d) Agitátorok.

Eredetileg a szovjet exportált orosz származású agitátorokat, akik Oroszországban elvégezték a propaganda iskolát, azután mint munkás, kereskedő, sok esetben mint menekült, elküldettek abba az országba, melynek nyelvét precízük beszélték. Megérkezve, alkalmazást vállalnak valamely gyárban vagy kereskedelmi vállalatnál, hogy annak munkásságát közvetlen munkával forradalmásítva, gócpontokat teremtsenek a forradalomnak. Ugyanígy exportáltattak a vezérek is. Minthogy azonban ezeknek munkája túlságos nehéz volt, a hatóság könnyen szemmel tarthatta őket, egyszerű kiutasítással véget vethetett tevékenységüknek, mint ezt a gyakorlatba átvive láttuk az Egyesült Államokban, Angliában és Franciaországban, — újabban a szovjet egyrészt a hadifoglyokat használja fel forradalmi céljaira, másrészt pedig a forradalmasítandó országból importál Oroszországba anyagot a propaganda-iskola részére, hogy aztán mint képzett agitátorokat küldje őket haza.

A hadifoglyok között képviselve van Európa és Amerika minden nemzete, — német, osztrák, magyar, cseh, román, olasz, szerb, horvát, török és elzászi franciák, mint a volt központi államok foglyai az archangelszki fronton és Dél-Oroszországban fogságba került angolok, franciák és amerikaiak. A fogolytáborok eláraszthatnak bolsevik nyomtatványokkal, a foglyok anyanyelvén írott lapokkal és broszúrákkal, eleinte orosz agitátorok jönnek, akik megismerkednek a hadifogolytábor elkeseredettjeivel, akiknek fogságba jutásuk körülményei nem tiszták, akiket idegzetük a szélsőségekbe hajt, akiket megtörtek a front és a hosszú évek szenvedései s most bármi áron, de szabadság után vágnak, ezeket az embereket viszik ki magukkal a propagandista iskolákba, hogy néhány hét után mint agitátorokat küldjék őket először vissza a fogolytáborokba, aztán mihelyt országaikban a helyzet érlelésre alkalmas, — haza.

Ezeknek a munkája rendszerint eredményesebb is, mint az orosz kiküldötteké. Jobban ismerik a helyi viszonyokat, a politikusokat, a kielégítetlen ambíciókat, a földalatti tekervényeket és a bizalom — különösen a csöndben dolgozók és nem a politikai felszínen megjelenőkkel szemben — nagyobb is irántok, mint az idegenek iránt. Munkahelyeiken és társadalmi környezetükben terjesztik a ragályt, állandóan készenlétben kell lenniök és vértetiteknek minden eseménnyel szemben. Taktikájuknak és politikájuknak a cél örökös szem előtt tartásával hozzá kell simulni az ország viszonyaihoz.

Apró példa. Mikor a bolsevik ügynökök észlelték, hogy — mint Oroszországban is — a legszegényebb parasztságnál ütköző pont a föld szocializálása, melybe a parasztság belemenni nem akar,

ellenben könnyebben megszerezhető a földosztás eszméjének a tépelődő intelligencia és a munkásság pedig leginkább a terroron és a denacionalizáláson ütökzik meg, egész Európában nagyszerűen elterjesztették a hírt, hogy Oroszországban a földkérdés terén megállapodás jött létre, már nem szocializálnak, a terror megszűnt, az orosz vörös hadsereg pedig nacionalista eszmék által hevíttetik, célja lévén a régi Oroszország visszaállítása. Ez utóbbi pont különösen a központi államok polgárságának szól: jertek, csatlakozzatok hozzánk, a jelenlegi államforma nem alkalmas területi integritások visszaszerzésére, mi ellenben hadseregeink erejével támogatunk benneteket az antant ellen. A tényleges állapot ezzel szemben az, hogy a földkérdésben kapituláltak a parasztság előtt, mert nem adott nekik enni, de a parasztság szabotázsza szakadatlanul folyik tovább, mert a parasztok jól tudják, hogy a paraszttal kötött fegyverszünet a szovjet részére csak pihenő a győztes ellenséggel szemben, lévén a földosztás a bolsevizmus egyenes tagadása.* A nacionalista hadseregben az a helyzet, hogy a bolsevikok az új államok és az antant elleni harcokban a vörös hadseregbe kényszerített parasztok és tisztok meggyőzésére a nacionalista agitáció fegyvereivel élnek, — a nacionalizmus eszköz és nem cél, — hogy mily eredménnyel, láthatjuk az ellenség oldalára átszökődő tisztok és paraszt zászlóaljok óriási számából és a vörös hadsereg szökevényeinek statisztikájából.

Nagy számmal találunk az agitátorok közt nőket, akik azonban legnagyobb részt küldetéssel ékeznak, még pedig orosz ellenforradalmárnők köntösében. Sokszor arisztokrata hölgyek, akiket a pénzhiány, az éhség kényszerített be a szovjet, vagy az Internacionálé propaganda gárdájába.

e) A propaganda eredményei és liquidálása.

Ez a propaganda különösen erős, mint azt a Spartacus-mozgalom kitöréseiből látjuk, Németországban, hol azonban egy komoly, öntudatos és harcias polgári osztály és a szociáldemokrata munkásság együttműködése minden kísérletet lehetetlenné tesz; Olaszországban, melynek szélsőségekre hajló munkássága van, a legközelebbi veszélyekkel fenyegető, mégis a balti államokban, Lengyelországban, a legkülönösebben pedig Turkesztánból az India felé vivő utat elzáró mohamedán államokban.

Lengyelország és a balti államok proletariátusának forradalmasítása érinti legközelebbről a bolsevik érdekeket. Ezek az államok elzárják Szovjet-Oroszországot a Keleti-tengertől és a nyugati nagy államok proletáriusával való közvetlen érintkezéstől.

A tengerparti államok közül különösen Finnország erős, — már a saját testén érezte a bolsevik bacillus hatásait, — parasztságuk és német kolonistáik harcrakész ellenei a bolsevizmusnak.

A Kaukázus, Afganisztán, Beludzsisztán, Buchara és India fellazításának céljaira a bolsevikok kisajátították a pánizlámizmust, melylyel Angliát akarják legérzékenyebb pontján érinteni.

* Lásd Oroszország pusztulásáról írott könyvem agrár fejezetét

A bolsevik pánizlám mozgalom táborhelye a bolsevikok által meghódított Turkesztán és Buchara. Onnan küldik sterlingekkel bőven megrakott propagandistáikat, az Anglia ellen háborúra lázító fanatikus bucharai derviseket Afganisztánba, Beludzsisztánba és Indiába. Ma a helyzet az, hogy míg a háború előtt Anglia, mint muzulmánok protektora az indiai határon átcsempészett dervisek útján törekedett Oroszországnak China, Buchara és Turkesztán tartományaiban élő muzulmánjait a cár izmus ellen lázítani, hogy egy esetleges indiai háborúban bennük biztos támaszra találjon az oroszok ellen, ma a Törökországgal szemben elkövetett méltánytalanságok: miatt Anglia ellen elkeseredett izlamjai a távol keletnek a bolsevizmussal szövetkeznek Anglia ellen. Ennek a mozgalomnak vezetője Enver pasa, akinek karmait már erősen érzik az angolok Ascherbeicranban. Azok a hírek, amelyeket a bolsevik sajtóügynökök az utóbbi időben különös előszeretettel terjesztenek a megrémült Európában China. és Japán forradalmasításáról, minden komoly alapot nélkülöznek. Japánban van ugyan egy tekintélyes szociáldemokrata párt — de bármennyire szükséges is volna a bolsevikoknak keletsizibériai operációik szempontjából — Japánban a bolsevizmusnak még csak kezdetei sem jelentkeztek. Chinában a bolsevikok ügynökeik útján nem szociális, de nacionalista propagandát fejtenek ki. Mint Indiában és Írországbán, úgy itt is az elnyomott népek protektorainak játsszák ki magukat, erősen izgatnak a Chinában különben is szikrázóan gyűlölt Japán és Amerika ellen és az orosz-chinai szövetség eszméjét propagálják, biztatva a Chinaikat, hogy közös erővel könnyen legyőzhetik az idegen betolakodókat.

Az Oroszországgal nem közvetlenül határos országok közül a leghajlamosabbak a bolsevizmusra a volt Osztrák-Magyar monarchia területén keletkezett, vagy abból gazdagodott és területnövekedésüket megfelelően feldolgozni képtelen új államok. Ausztriát a szegénység, az elsőrendű életszükségleti cikkek teljes hiánya teszi hajlamosá a minden ellen való feltámadásra. Csehországban egyrészt a munkásság között űzött erős bolsevik propaganda, másrészt pedig az erőszakosan bekebelezett nemzetiségeknek elégedetlensége és szimpatizálása minden fajtájú kirobbanás előkészítésével, mely őket nemzeti ideáljaik megvalósításával kecsegteti, teszik veszélyessé a helyzetet. Jugoszláviában a nemzeti egyenlenségek akadályozzák az egységes antibolsevik front kialakulását, Romániában pedig, mely egyfelől Erdély, a Bánát és a meghódított magyar területek elégedetlenkedő székeleyeivel és magyarjaival van elfoglalva, másrészt pedig a besszarábiai fronton közvetlen érintkezésben van a bolsevik propagandával, az első vereség esetén egyenesen kritikussá válhatik a helyzet. A tisztjeit gyűlölő, pihenő után vágyó, győzelmek után nem áhító földnélküli román paraszt nem komoly ellenfele a bolsevikoknak. Az első ütés a besszarábiai fronton és a román hadsereg már otthon is lesz, lázongani és lázítani fog és a romániai bolsevik mozgalom vezére, Rakovski, az ukrán szovjetkörtársaság jelenlegi elnöke — a háború előtt a román szociáldemo-

krata párt elnöke — lesz az úr Bukarestben. Bulgária dolgos parasztnépe komoly ellenálló erőt jelent a bolsevik agitációval szemben, dacára a rossz béke által előidézett nemzeti elkese-
redésnek.

A győztes államokban, Anglia, Franciaország és Amerikában — egyrészt a lelkekben feltétlenül meglévő győzelmi mámor, a jól szervezett polgári osztály és a legyőzött államok népéhez képest jól ellátott munkásosztály, valamint a szigorú eljárás a lefogott bolsevik agitátorok ellen, immunizálja ezen államokat a bolsevik bacillusokkal szemben. Mindenesetre csodálatos az a tájékoztat-
lanság, melylyel ezen államok vezetőkörei az orosz bolsevizmus-
sal szemben állanak. Ennek a' tájékoztatlanságnak szinte klasz-
szikus példája az a felhívás, melyet a bolsevizmus leküzdésére
Angliában alakult középosztály-szövetség bocsátott ki 1919. év
nyarán, melyben a bolsevizmus irtózatának ecsetelésére valóság-
gal humoros adatok közöltek. Annak igazolására, hogy Szov-
jet-Oroszországban nincs politikai szabadság és az állampolgárok
politikai meggyőződésükért üldözéseknek vannak kitéve, elmon-
ja a felhívás, hogy a szovjeturalom kezdete óta Oroszországban
több mint 4000 embert tartóztattak le politikai okokból kifolyólag,
— a letartóztatottak közt van egy püspök is, a kivégzettek száma
pedig meghaladja a háromszázat. Mint tudjuk, ezen számoknak
húsz-harmincszorosával is alig közelítjük meg a valóságot. A
győztes államok közül komoly bolsevik agitációval egyedül Olasz-
országban kell számolnunk.

Az entente-államoknak teljes tájékoztatlansága Szovjet-
Oroszország gazdasági viszonyairól kitűnik abból az indokolásból,
melylyel az Oroszország ellen kimondott blokád megszüntettetett.
Oroszország nyersterményeit fel akarja használni az entente-
államok ipara számára, a kereskedőket pedig nem akarja elzárni
az orosz piactól. Az orosz rubel vásárlóképtelensége mellett ipar-
cikkek szállítása Oroszországba rubel ellenében elképzelhetetlen,
maradna tehát a másik eshetőség: készáru kicserélése nyerstér-
ményekért.

A bolsevik propagandának az ellenforradalom legyőzése óta
legkedvesebb fegyvere: a háborúval való rémítgetés. Míg a szovjet
egyfelől minden erejével békére törekszik és Európa burzsoáziáját
az új háború lehetőségével akarja néki új agitatórius eshetősége-
ket nyújtó békére kényszeríteni, addig Kelet- és Középeurópa
nyugtalankodó néprétegeinek forradalmi izgalmát állandóan
ébredtetve a segítségükre siető orosz vörös hadsereg gondolatá-
val. Ez a háború pedig lehetséges ugyan erőikben megosztott oly
államokkal szemben, melyeknek néprétegeit osztály- és naciona-
lista gyűlölködésük állítják egymással szembe, de a szovjeturalom-
ra nézve is kockázatos, mert a hadsereg eltávolodása Szovjet-
Oroszország határaitól életrekelte az országban a hadsereg által
lenyűgözve tartott erőket és előállhat az eshetőség, hogy míg a
vörös hadsereg diadalaival akarja Közép-Európába átplántálni a
bolsevizmust, azalatt a hadsereg háta mögött az ellenforradalom
felgyújtja az országot. A szovjetnek a hadsereg erősítésére alkal-

mazott eszközei: a hadseregben folytatott szakadatlan agitáció, a szökevényekkel és a felebvalóinak engedetlenkedőkkel, valamint a hadseregbe bekényszerített tisztekkel szemben alkalmazott terror és a vörös hadsereg kivételes ellátása.

Ezek után felvetem azt a kérdést, lehetséges-e egy eredménnyel kecsegtető akció Szovjet-Oroszországgal szemben? Mindaddig nem, míg azok a hatalmi csoportozatok, melyek a háborúban egymással szembenállottak, tudatára nem jutnak annak, hogy az orosz bolsevizmussal szemben nemcsak Európa és Amerika polgárságának, de a konszolidációra törekvő munkásosztálynak is egy táborba kell tömörülnie. Az a féltékenykedés, mely a győztes és a legyőzött hatalmi csoportozatok között fennáll, a legyőzöttek kínlódása és az a meggyőződése, hogy ez így nem maradhat, itt jönni kell valaminek, a belső konszolidációt akadályozó örökös nyugtalanság, az egyetlen reménye a bolsevik! világpropagandának. Az a tény, hogy egy antibolsevik koalíció létrejön és a világ kultúrnépei közös akcióra határozzák el magukat a bolsevizmussal szemben és az antibolsevik koalíció keretén belül az ellentétek békés kiegyenlítésével beálló nyugalom már megöleje volna a bolsevizmusnak, mert a vezérek nem hitegetheték a szörnyűségesen kínlódó tömegeket a gyorsan elkövetkező világforradalom fantomjával. S ez a koalíció az egyetlen lehetőség az orosz bolsevik veszedelem gyors liquidálására. A szovjetkormánynak országa agyongyötört burzsoáziájától rablott aranya és bolsevik nyomdákban gyártott, hamisított idegen valuták, melyek rendelkezésére állanak Európa és Amerika minden politikai kalandorának, a háború következtében mindenütt szélsőségekre hajló tömegek elégedetlenségeinek örökös szítói. Az egész világ forradalmi izgatottságának megszüntetése s a tömegeknek nyugodt életükhöz való visszavezetése, a világ életének konszolidálása csak az esetben szüntethető meg, ha liquidáltatik mindezen izgalmak éltető forrása, az orosz bolsevizmus. Ezen liquidálás egyedüli módja pediglen a bolsevizmus ellen életrehívott világkoalíció, melynek előfeltétele viszont a párisi béke bújtotató igazságtalanságainak reparálása.

